№ 8
სამშაბათი, 13 იანვარი, 1898 წ.

გაზეთი ღირს:

თვე	მან.	კ.	თვე	მან.	კ.
12 . . .	10	—	6 . . .	6	—
11 . . .	9	50	5 . . .	5	50
10 . . .	8	75	4 . . .	4	75
8 . . .	8	—	3 . . .	3	50
9 . . .	7	25	2 . . .	2	75
7 . . .	6	50	1 . . .	1	50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური.

„ივერიის" ტელეფონი № 227

1877—1898

ივერია

№ 8
სამშაბათი, 13 იანვარი, 1898 წ.

რედაქცია:
ნიკოლოზის ქუჩა, 21.
ტფილისი.
გაზეთის დასაბარებლად
და განცხადებათა დასაბეჭდად
უნდა მიჰმართონ რედაქციის და წერა-კითხვ.
გამავრც. საზოგადოების კანცელარიას
ფასი განცხადებისა:
ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერზედ
16 კაპ., მეოთხეზედ—8 კაპ.

„ივერიის" ტელეფონი № 227

ქართული თეატრი
ხუთშაბათს, 15 იანვარს,
ბენეფისი ქალ. კარგარელისა
ქართულის დრამატიულის დასის მიერ წარმოდგენილი იქნება
პირველად ახალი პიესა
ინგილოური ან დოხტური
კომ. 4 მოქმ. თხზ. ქ-ნის აზიანისა
II
მშვენიერის ელენეს მაძიებელნი
ფარსი 2 მოქმ., ა. ცაგარლისა
მონაწილეობას მიიღებენ: ქ.ქ. ჩერქეზიშვილისა, გამყრელიძისა, კარგარელი, რჩეულოვისა, ბ.ბ. ვ. აბაშიძე, მესხი, გედევანოვი, სვიმონიძე, ადამიძე, თამაზიშვილი და სხვ.
ადგილების ფასი ჩვეულებრივია
დასაწყისი 8 საათზედ
რეჟისორი ვ. მესხი.

პირველი კერძო სამკურნალო
ექიმის ნავასარდიანისა
(კუკიაში, ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ)
ავადმყოფთ იღებენ ექიმნი ყოველ დღე, კვირა დღეებს გარდა.

დილაობით:

ბ. ა. ნავასარდიანი, 11—12 საათ. სადოსტაქარო, ვენერიული (სიფილისი) საშარდეს ავადმყოფობანი.

ყ. მ. ჩიქოვანი, 9—10 საათ. სნეულებანი: შინაგანი, თვალისა და ნერვებისა.

ზ. ი. ბაბანასიანცი.—დილის 11—12 ს. ქალთა სენით და ბავშვების ავადმყოფებს.

ა. პ. კარაპეტიანცი. 1—$1^1/_2$ საათ. შინაგანი და ბავშვებისა.

ა. გ. გურკო. დღით $1^1/_2$—$2^1/_2$ ს. შინაგანი, ყურის, ყელის და საშარდეს ავადმყოფობის.

საღამოობით:

ა. მ. პუდინოვი. 6—7 საათ· შინაგან, ბავშვებისა და ნერვებისა.

ტ. ი. რუდენკო—სამკურნალოში გამოიკვლევს ქიმიურად და მიკროსკოპიულად შარდს, ნახველს, სისხლს, რძეს და სხვ.

რჩევა-დარიგებისა და რეცეპტების დაწერის ფასი ათი შაური; ღარიბთათვის უფასოდ; ფასი კონსილიუმისა და ოპერაციებისათვის—მორიგებით.

დირექტორი სამკურნალოსი დოქტორი მედიცინისა ნავასარდიანი.

Первая частная лѣчебница *Д-ра Навасардіана.*
Тифлисъ, противъ памятн. Воронцову.
(წ)

ტფილისი, 12 იანვარი

11 იანვარს, როგორც მოეხსენებათ ჩვენს მკითხველებს, წირვა და პანაშვიდი იქმნა გარდახდილი საქართველოს მეფის ერეკლეს მოსახსენებლად ლოცვითა და კურთხევითა. დიდ-ძალი ხალხი მიაწყდა ამ დღეს სიონის სობოროს ასე, რომ შიგ ეკლესიაში ტევა არ იყო. გარედ მთელი სიონის ქუჩა ორ-პირად დაჭერილი იყო ხალხითა და პოლიცია ძლივს იმაგრებდა, რადგანაც ყველა ეკლესიაში შესასვლელად იწევდა და ეკლესიაში-კი ადგილი არ იყო. ამ საუკუნოდ სახსენებელ დღეს მეფე ერეკლის მიცვალებისას დაესწრნენ მისი ბრწყინვალება მთავარ-მართებელი თავადი გალიცინი, ტფილისის გუბერნატორი, ვიცე-გუბერნატორი, გუბერნიის მარშლის მოადგილე, მარშლები, ჩვენი დიდ-კაცობა, ქალი თუ კაცი, ქართველთა დაწესებულებათა წევრნი და თვითოოროლა რუსთა მოხელეობის წარმომადგენელნი და მრავალნი სხვანი.

ამ სახით, ამ ქართველებისათვის ღირსსახსოვარს დღეს მეფე ერეკლის გარდაცვალებასას პატივი სცეს მისმა ბრწყინვალებამ მთავარ მართებელმა თავადმა გალიცინმა და უმაღლეს მოხელეობის წარმომადგენელთა, დიდი და პატარა ქართველობისა მოვიდა, რომ ლოცვა-კურთხევით მოიხსენოს განსვენებული მეფე, რომელიც ნახევარ საუკუნოზე მეტი ხმალ-ამოღებული ჰპატრონობდა და თავგამომეტებით, რაც ძალი და ღონე ჰქონდა, ინახავდა ყველა მილეთის და თესლის კაცს, ვინც-კი შემოკედლებულნი იყვნენ მისს საფარველქვეშ, რომელმაც ზედ შეაკლა ტფილისს თვისნი შვილნი, თვისნი ქართველნი, რომ ტფილელნი გადაერჩინა ძარცვა-ტაცებისა და ტყვეობისაგან, „რომელმაც თუმცა უკანასკნელ დროს ვერ იხსნა ტფილისი წახდენისაგან, მაგრამ თავისი უკეთესი ძალღონე ხომ შეალია, უკეთესი მამულიშვილნი ხომ შეაკლა და მტლად დაუდო. სხვა არა იყოს-რა, ერეკლე ბრწყინვალე მეფე იყო საქართველოსი და ტფილისი მისი სატახტო ქალაქი!..

რით გადაუხადა ესეთი ღვაწლი ტფილისმა მართლა და მისთვის ღვაწლით მოსილ მეფეს იმ დღეს, როცა ქართველობამ მისდა საოხად და სახსენებლად წირვა-ლოცვა გარდაიხადა? მით, რომ ტფილისის საბჭომ და გამგეობამ არც-კი იკადრა წირვასა და პანაშვიდზედ დასწრებოდა. თუ მთელი კრებული საბჭოსი და გამგეობისა მეტის-მეტი პატივი იქნებოდა, მათის გაკადნიერებულ ალმატებულობის ფიქრით, ერთი ორი წევრი მაინც გამოეგზავნათ!.. ვთქვათ, არც ეს იკადრეს და არ დაიმდაბლეს ალვირ-აშვებული თავი, თვით ქალაქის მოურავის მოადგილემ რატომ არ დაინახა საჭიროდ, რომ ამისთანა დღეს პატივი ეცა ქართველებისათვის და მობრძანებულიყო ეკლესიაში! რას შეუფრთხა? ნუ-თუ მომავლინებელთა თვისთა? მოვლინებულმა არ უღალატა განა თვისთა მომავლინებელთა და მათის უმართებულობის წინაშე დაივიწყა მოვალეობა ქალაქის მოურავის თანამდებობისა!..

ეხლა ვკითხოთ იმათ, ვინც ყურები გამოგვიჭედა ძმობისა და ერთობის ქადაგებითა და ღაღადითა: რის მომასწავებელია ასეთი უმართებულო, უგულო, უკადრისი, უზრდელი საქციელი მთელის იმ წყობისა, რომელთაც დღეს ხელთ უჭირავს პატრონობა ჩვენის ქალაქისა? ნუ-თუ ეს დღე იმისთანა დღე იყო, რომ ასე ყურები გამოიჭედეს ბამბითა და სამარცხვინოდ თვალი დაიხუჭეს, მითამ და აქ არაფერიაო? ნუ-თუ ამას იქითაც იტყვით, რომ ეხლანდელი „მამანი ქალაქისა" მართლა ქალაქის წარმომადგენელნი არიან და მისის სურვილების გამომეტყველნი და არა მარტო ერთგვარ წყობისა, რომელსაც მეორე ნაწილთან, ქართველობასთან არავითარი კავშირი და ერთობა არა აქვს და არც ჰსურს, რომ ჰქონდეს? განა ესე ექცევიან ძმები ერთმანეთს? განა ერთის ძმის სადიდებელი მეორისათვის პატივსაცემელი მაინც არ უნდა იყოს, სადიდებელს ნუღარ ვიტყვით? სიტყვით რომ ძმობას იძახით, საქმით რადა ხართ ეგრე შორს? ძმობა განა ჭირისა და ლხინის გაზიარება არ არის? ესეც თქვენი მოწონებული და მრავალთათვის თვალებ ასაფარებელი „классовая борьба"-ა? ნუ-თუ აქაც ეგ „борьба" ჰლაპარაკობს და არა გულ-ჩახვეული, უტყვი ავ-გულობა იმათ მიმართ, ვის ძმობასა და ერთობას ეგრე ებღაუჭებიან და ვის სადიდებელს და ღირს სახსოვარს დღეს ეგრე უკადრისად, უმართებულოდ და უზრდელად ექცევიან!.. ვისაცა გქონან ყურნი სმენად, ისმინეთ!..

◆ ◆

მთავრობის განკარგულებანი

გამწესებულ იქმნა პეტრე ხარბედია—ლაგოდეხის ფოსტა-ტელეგრაფის კანტორის ფოსტალიონად.

დანიშნულ იქმნა შთამომავლობით საპატიო მოქალაქე სერაპიონ მათეს ძე ცაგარეიშვილი—ქართლ-კახეთ-იმერეთის სინოდის კანტორის კანცელარიის მოხელედ.

დანიშნულ იქმნენ ბათუმის სამაზრო ხაზინის ბუჰალტერის თანაშემწე, კოლეჟსკი რეგისტრატორი კორინთელი—ონის სამაზრო ხაზინის ბუჰალტერად; ბორჯომის ფოსტა-ტელეგრაფის კანტორის მე-6 ხარისხის მოხელე, კოლეჟსკი სეკრეტარი ივანე მძინარაშვილი—იმავე კანტორის მე-5 ხარისხის მოხელედ; ქუთაისის ფოსტა-ტელეგრაფის კანტორის მე-6 ხარისხის მოხელე სიმონ აბულაძე—ტფილისის ფოსტა-ტელეგრაფის კანტორის მე-5 ხარისხის მოხელედ; ახალქალაქის სამაზრო პოლიციის სამართველოს რეგისტრატორი (იგივე არხივარიუსი) ნიკოლოზ ჯავახიშვილი—იმავე სამმართველოს საქმის-მწარმოებლის თანამდებობის აღმსრულებლად.

გამწესებულ იქმნენ აზნაური დავით ელიზბარის ძე კორინთელი—სახაზინო პალატის კანცელარიის მოხელედ, გლეხი ლუარსაბ მაღრაძე—ახალქალაქის სამაზრო სამმართველოს კანცელარიის მოხელედ და რეგისტრატორად (არხივარიუსად); კოლეჟსკი სეკრეტრის შვილი, აზნაური, ბესარიონ გრიგოლაშვილი—ტფილისის პოლიცმეისტერის გამგეობის კანცელარიის მოხელედ.

გადაყვანილ იქმნა მცხეთის საფოსტო განყოფილების ფოსტა-ტელეგრაფის მე-6 ხარისხის მოხელე, კოლეჟსკი სეკრეტარი ლავრენტი ჯავრიშვილი—ტფილისის ფოსტა-ტელეგრაფის კანტორაში.

◆ ◆

წირვა და პანაშვიდი, საქართველოს მეფის ერეკლე მეორის ასის წლის გარდაცვალების მოსაგონებლად გარდახდილი.

კვირას, 11 იანვარს, ტფილისის სიონის საკათედრო ტაძარში დიდის დიდებით იქმნა გარდახდილი წირვა და პანაშვიდი საქართველოს მეფის ერეკლე მეორის სულის მოსახსენებლად, რადგან ამ დღეს შესრულდა ასი წელიწადი, რაც ეს ჩვენი სახელოვანი მეფე გარდაიცვალა. ტაძარში მწირველად ბრძანდებოდა საქართველოს ექსარხოსი, მთავარ-ეპისკოპოსი ვლადიმირი, რომელმაც წირვა და პანაშვიდი თვით გარდაიხადა ყოვლად უსამღვდელოესის ეპისკოპოსის ალექსანდრეს, არქიმანდრიტებისა და სიონის და ქალაქის სამღვდელოების თანადახმარებით. წირვისა და პანაშვიდის დროს ორი ხორო ჰგალობდა, ქართულად ტფილისის სათავად-აზნაურო სასწავლებლის მოსწავლეთაგან შემდგარი ხორო ბ-ნ ჩხიკვაძის ლოტბარობით და რუსულად—ექსარხოსის ხორო. წირვა უმეტეს ნაწილად ქართულად იქმნა შესრულებული და თვით მისმა მეუფებამ ექსარხოსმა ვლადიმირმაც ზოგიერთი ასამაღლებელი ქართულს ენაზედა სთქვა. წირვის შემდეგ ხირსის მონასტრის წინამძღვარმა, არქიმანდრიტმა ლეონიდემ სიტყვა წარმოსთქვა, რომელიც დღეს ჩვენს გაზეთში სიტყვა-სიტყვით იბეჭდება.

წირვასა და პანაშვიდს დაესწრნენ კავკასიის მთავარ-მართებელი, თავ. გ. ს. გალიცინი, უგანათლებულესის თავადის ერეკლე გრუზინსკის მეუღლე თამარი და ასულნი მისი ელისაბედ და ეკატერინე. კავალერიის გენერლები თავ. ზ. გ. ჭავჭავაძე სახლობითურთ და თავ. ი. გ. ამილახვარი სახლობითურთვე, ტფილისის გუბერნატორი თ. ა. ბიკოვი, ვიცე-გუბერნატორი კ. კ. სტეფანოვიჩი, ტფილისის გუბერნიის თავად-აზნაურობის წინამძღოლის თანამდებობის აღმასრულებელი გენერალ მაიორი ი. ვ. საგინაშვილი, გენერლობა, ქართველი თავად-აზნაურობა, სხვა-და-სხვა უწყებათა და დაწესებულებათა და აგრეთვე ადგილობრივ ჟურნალ-გაზეთების წარმომადგენელნი და მრავალნი სხვანი. ხოლო მარტო ერთმა ტფილისის ქალაქის ბრწყინვალე გამგეობამ საჭიროდ არა სცნო თავისნი წარმომადგენელნი გამოეგზავნა და არ იკადრა ქართველებთან ერთად ლოცვით და კურთხევით მოეხსენებია განსვენებული მეფე, რომლის სატახტო ქალაქი ტფილისი იყო, დღეს ერთის წყობის მიერ დაჩემებული და გაბედნიერებული...

იმდენი ხალხი მოაწყდა სიონის საკრებულო ტაძარს, რომ ეკლესია, სიონის ეზო და მთელი ქუჩა სიონისა სავსე იყო. წირვა და პანაშვიდი დასრულდა პირველს საათზედ, თუმცა ხალხი კიდევ დიდხანს არ დაშლილა. ფოტოგრაფმა ბ-ნმა ა. როინაშვილმა რამდენიმე სურათი გადაიღო თავ-მოკრებილის საზოგადოებისა.

წირვის შემდეგ წირვასა და პანაშვიდზედ დამსწრე თავად-აზნაურობამ დეპუტატთა საკრებულოში მოიყარა თავი და აქ გარდასწყვიტეს, სიამოვნება და პატივისცემა გამოუცხადონ მთავარ-მართებელს თავ. გ. ს. გალიცინს მეფის ერეკლეს პანაშვიდზედ დასწრებისათვის და საქართველოს ექსარხოსს ვლადიმირს მადლობა—წირვის ქართულად გარდახდისათვის. იმავე დღეს ეს გადაწყვეტილება მოახსენეს მისს ბრწყინვალებას მთავარ-მართებელს და მისს მეუფებას საქართველოს ექსარხოსს გუბერნიის წინამძღოლის თანამდებობის აღმასრულებელმა გენერალმა საგინაშვილმა მაზრის თავად-აზნაურობის წინამძღოლებისა და რამდენისამე წარჩინებულ თავად-აზნაურის პირით.

ამ კრებაზედვე თავად-აზნაურობამ დაადგინა ვთხოვოთო ბ-ნ გუბერნატორს ნება-რთვა, რომ ტფილისის გუბერნიის თავად-აზნაურობის საგანგებო კრება იქმნას მოწვეული იმ აზრით, რომ შედგენილ იქმნას უქვეშევრდომილესი ადრესი და მიერთვას ხელმწიფე იმპერატორს.

საუბარი გაიმართა აგრეთვე იმაზე, რომ გარდახდილ იქმნა საქართველოს მეფის ირაკლის სულის მოსახსენებლად პანაშვიდი მცხეთაში, განსვენებულის მეფის საფლავზედ იმ დღეს, რა დღესაც ასი წელიწადი შესრულდება მისის გვამის დაკრძალვის ხნიდგან. ეს დღე მცხეთას პანაშვიდის გარდახ-

დისა თავისს დროზე გამოცხადებული იქნება.

იმავე დღეს ექსარხოსის ვლადიმირის კურთხევით დაარსებულ „სასულიერო განმანათლებელ ძმობის“ წევრად ჩაეწერნენ კნეინანი კ. ი. ამილახვარი და მ. ზ. ერისთავი, გენერალ-მაიორი თავ. ნ. ბ. ერისთავი, ი. ვ. საგინაშვილი, თავ. ი. გ. ჭავჭავაძე, დ. ზ. სარაჯოვი, ნ. ზ. ცხვეთაძე და მრავალნი სხვანი.

◆

„ივერიის“ დეპეშა

(საკუთარის კორესპონდენტისაგან)

ბათუმი. აქ გარდავიხადეთ პანაშვიდი დიდებულის მეფის ერეკლეს სულის მოსახსენებლად.

ბაქო. დღეს, ასის წლის შესრულების სახსოვრად მეფე ერეკლის გარდაცვალების დღიდგან, გარდახდილ იქმნა პანაშვიდი ქართულს ენაზედ. პანაშვიდს დიდ-ძალი ქართველობა და სხვანი დაესწრნენ.

თიანეთი. გარდავიხადეთ ასის წლის შესრულების პანაშვიდი სასიქადულო მეფის ერეკლეს სულის მოსახსენებლად.

◆

ნეკროლოგი

† ო. ე. ჰოლმბლატი

9 იანვარს, ღამის $11^{1}/_{2}$ საათზედ, დიდის ხნის ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა ტფილისში კავკასიის სამხედრო-ოლქის სასამართლოს თავმჯდომარე გენერალ-ლეიტენანტი ოსკარ ედუარდის ძე ჰოლმბლატი. განსვენებული დაიბადა 1843 წელს და ტფილისის გუბერნიის თავად-აზნაურთაგანი იყო; განათლება მიიღო მიხეილის არტილერისტთა სასწავლებელში, ხოლო შემდეგ სამხედრო იურიდიულ აკადემიაში. 1871 წელს ჰოლმბლატი პეტერბურგის სამხედრო ოლქის სამხედრო ბრალმდებელის ამხანაგად იქმნა დანიშნული, შემდეგ 1877 წელს ვილენის სამხედრო მოსამართლედ. 1883 წელს კავკასიის სამხედრო სასამართლოს ბრალმდებლობა ებოძა, ხოლო 1894 წელს ამავე სასამართლოს თავმჯდომარეობა. განსვენებული ერთ ხანს მისს იმპერატორობითი უდიდებულესობას მემკვიდრე ცესარევიჩს, აწ ხელმწიფე იმპერატორს ნიკოლოზ მე-II სამხედრო კანონდებულებას ასწავლიდა.

◆

ახალი ამბავი

—

⁂ ხვალ, 14 იანვარს, დიდი დღესასწაულია ყოველი მართლმადიდებლისთვის და მომეტებულად ქართველთათვის. წმიდა ეკკლესია ამ დღეს დღესასწაულობს ქართველთა განმანათლებლისა, მოციქულთა სწორისა ნინოს ხსენებას, რომლის სასწაულთ მომქმედი ჯვარი, უხრწნელის წმ. ნინოს თმებით შეხვეული, დასვენებულია ტფილისის საკათედრო საკრებულო სიონის ტაძარში. ამის გამო თაყვანისცემა ამ დიდად პატივსაცემელის ქართველთა ეკკლესიის შვენებისა დაიწყება დღეს საღამოს ჟამიდგანვე. სიონში იქმნება ღამის თევითი ლოცვა, რომლის დროსაც შეასრულებენ პურის კურთხევასა და ზეთის-ცხებას. მღოცველი იქმნება მისი მაღალყოვლად უსამღვდელოესი მთავარ ეპისკოპოსი ვლადიმირი, საქართველოს ექსარხოსი და იმისს თანამლოცველებად იქნებიან ყოვლად სამღვდელო ეპისკოპოსი ალექსანდრე, არქიმანდრიტნი, დეკანოზნი და მღვდელნი. სახარებამდე დაუჯდომელს წაიკითხავენ ქართულსა და სლავიანურს ენაზედ. მეორეს დღეს, 14 იანვარს, სიონისავე ტაძარში შესრულდება წირვა წმ. ნინოს პარაკლისითა და მუხლის მოდრეკის ლოცვის წაკითხვით.

⁂ შაბათს, 10 იანვარს, მკურნალთ მაისურიანცისა, მაღალაშვილისა და როზენბაუმის თანადასწრებით თავ. კ. ი. მუხრან-ბატონის ქრილობა გამოიკვლიეს რენტგენის სინათლით და სურათს, რომელიც ამ სახით გადაიღეს, დაეტყო ჩრდილსავით ტყვია, რომელიც ღვიძლიდგან 5—6 სანტიმეტრის მანძილზედ არის. ამ გვარად გამოირკვა, რომ ტყვია შიგვე აქვს თავ. მუხრან-ბატონს და არ გამოვარდნილა. თავ. მუხრან-ბატონის მკურნალი მაისურიანცი საქიროდ არა სცნობს ტყვიის ამოღებას, ისე კარგადაა ამ ჟამად თავადი მუხრან-ბატონი. ამ დღეებში ტფილისის გუბერნიაში ერობის შემოღების შესახებ დაარსებულს თავადაზნაურთა კომისიას კრება ექმნება და თვით თავ. კ. ი. მუხრან-ბატონი იქმნება თავმჯდომარედ.

⁂ გუშინ-წინ ქართულმა დრამატიულმა დასმა ხელ ახლად დასდგა პ. უმიკაშვილის „სამზადისი“, გ. ერისთავის „ძუნწი“ და თავ. გ. მ. შარვაშიძის დრამატიული სურათი „კომლი უცეცხლოდ“. ამ საღამოს სწორედ რომ შეუდარებლადა და დიდის ხელოვნურის ნიჭით ასრულებდა ძუნწის როლს ბ-ნი ვ. აბაშიძე. წარმოდგენას ხალხი საკმაოდ დაესწრო.

⁂ ტფილისში დეპეშა მიუღიათ, რომ ახლად არჩეული გ. გ. ევანგულოვი შინაგან საქმეთა მინისტრის მიერ დამტკიცებულ იქმნა ქალაქის მოურავის თანამდებობაზედაო.

⁂ კავკასიის მთავარ-მართებელი გენერალ-ლეიტენანტი თავ. გ. ს. გალიცინი პირველ თებერვალს სამსახურის საქმეებისა გამო პეტერბურგში მიდის. მთავარ-მართებელს თან გაჰყვებიან კანცელარიის დირექტორი ი. ვ. მიცკევიჩი და საქმის მწარმოებელი ბ-ნი სლოვინსკი.

⁂ ხუთშაბათს, 15 იანვარს, ქართულ თეატრში, არტისტის ქალის კარგარელის საბენეფისოდ, დრამატიულის დასის მიერ დადგმული იქმნება ახალი, ორიგინალური 4 მოქმედებიანი კომედია ქ-ნ აზიანისა „ინჟინერი ან დოხტური“. პიესა მეტად საინტერესოა. შინაარსი სომეხთა აწინდელ დროდგან არის აღებული და ხელოვნურად აწერილია ეგრედ წოდებულ „ინტელიგენტთა“ ცხოვრება. ეს პიესა ეკუთვნის ერთს ახალგაზდა სომეხ-ქალს და საკმაოდ ნიჭიერად არის დაწერილი, თუ მხედველობაში მივიღეთ ის გარემოება, რომ ეს პიესა პირველი ნაბიჯია ამ ახალგაზდა ქალისა სალიტერატურო ასპარეზზედ. ჩვენის აზრით, ორიგინალ პიესათა შორის ამ წელს ამისთანა პიესა არც ერთი არ წარმოუდგენიათ. ამ პიესის გარდა ითამაშებენ ა. ცაგარლის 2 მოქმედებიან ფარს „მშვენიერი ელენეს მაძიებელნი“.

⁂ მისი უწმიდესობა სომეხთა კათოლიკოსი მკრტიჩ ხრიმიანი ამ თვის ბოლო რიცხვებში ტფილისიდგან ბაქოს მიდის.

⁂ ქ. ტფილისის პირველი სამოსამართლოს ნაწილის მომრიგებელმა მოსამართლემ განსვენებულის კ. რ. პლიუშჩევსკის საქმის მზრუნველ პასუხის მგებლად დანიშნა ნაფიცი ვექილი მ. ფ. სულევსკი და ნაფიცი ვექილის თანაშემწე ი. ს. ჯაბადარი. ამათ უნდა აწარმოვონ პლიუშჩევსკის ყოველივე საქმე იმდრომდე, ვიდრე მისნი ქალიშვილნი მემკვიდრეობას დაიმტკიცებენ.

⁂ გუშინდელი დღიდგან შეუდგნენ ქალაქ ტფილისის სავაჭრო და სამრეწველო მოწმობათა და გილდების გასინჯვას. მე 3, მე-4, მე-5 და 9 ნაწილებში ტფილისის გარდასახადთა ინსპექტორები ჰსინჯავენ, ხოლო 1, მე-2, მე-6, მე-7 და მე-8 ნაწ.—მათი თანაშემწენი.

⁂ ვბეჭდავთ შემდეგს გულსაკლავს წერილს ობლებისას, რომელიც ჩვენ მივიღეთ: „ექვსნი ვართ უსახლ-კარ-უდედმამონი. ერთი და სულით ავადმყოფია, დანარჩენნი შიშველ-ტიტველნი ნაგორნის ქუჩაზედ, თეთრაძის სარდაფში, ვათევთ ხოლმე მწვავე ღამეებს. ღვთის გულისთვის მოგვხედეთ და დაგვიხსენით სიმშილით სიკვდილისაგან.

ასულნი დიმიტრიაშვილები“.

იმედია ქველ-მომქმედთა ხელი არ დაშვრების ამ უბადრუკთა საშველად და დასახმარებლად.

⁂ ამ წინაზედ გაზეთებში იყო გამოქვეყნებული, რომ თ. დიასამიძის სახლ-კარის დასაცემად მისულან ღამით ბოროტ-განმზრახველნი, მაგრამ, რადგანაც მცველებს ადრე შეუტყვიათ, დროზედ განუდევნიათ და ერთ ერთი ვითომც კიდევაც დაუჭრიათ. ამ ამბავმა აქაური პოლიცია ფეხზედ დააყენა და ფიცხელი გამოძიება დაიწყო. უპირველესად, რასაკვირველია, ეჭვი ბრილელ გლეხებზედ მიიტანეს. ბოქაულმა მთელი აქაური გლეხობა სულ ერთიან დააშიშვლა სათითაოდ და ისე დაშინჯა, რათა გაეგო, რომელი იყო ის ბოროტ-განმზრახველი, რომელსაც მცველის ტყვიამ გაჰკრა და სისხლი გამოუშვა, მაგრამ არც ერთი არ გამოდგა ,,ტყვია ნაკრავი''. ამის შემდეგ ბრძანება გაიცა, რომ სოფლიდგან გასული ყველა ბრილელი გამოცხადდეს თავის ოჯახში. ბრძანება, რასაკვირველია, შესრულებულ იქმნა. სამუშაოდ დაბნეული გლეხობა ზოგი საიდგან მოვიდა, ზოგი საიდგან. სხვათა შორის ბორჯომიდგან მოვიდა ვარცლების მკეთებელი მიხა იმერლიშვილი, რომელსაც მუშაობაში სატეხით გაეჭრა მუხლი. აი ამ ვითომ და მცველების ტყვიით დაჭრილ იმერლიშვილსა სტაცეს ხელი და გაგზავნეს მაზრის უფროსთან, მაგრამ მაზრის უფროსმა დაუყოვნებლივ გაანთავისუფლა და თანაც უბრძანა: შე მუდრეგო სატეხითა გაქვს გაჭრილი მუხლი და რა მოგარბენინებდაო... ასე და ამგვარად ბრილელებთაგანი ,,თოფ ნაკრავი'' არავინ გამოდგა.

⁂ ამ დღეებში გამოვა მეტად საინტერესო წერილი განსვენებულის გენ.-ლეიტ. ს. ი. ქიშმიშევისა, სახელდობრ „უკანასკნელნი წელნი საქართველოს სამეფოსი“. სამწუხაროდ, წერილი დაუმთავრებელია და მარტო ირაკლი II-ის მეფობაა აღწერილი. 1798—1800 წლების შესახებ-კი არაფერია ნათქვამი წერილში. ბ-ნის ქიშმიშევის წერილი სადა და ადვილად გასაგების ენითაა დაწერილი და მოკლედაა მოთხრობილი ირაკლი II მეფობა საისტორიო საბუთების მიხედვით.

⁂ გაზ. „ცნობის ფურც.“ რედაქციამ გუშინ-წინ ხელის მომწერლებს დაურიგა პატარა წიგნი, რომელშიაც მოთავსებულია მოკლე ბიოგრაფია მეფე ერეკლე მეორისა, გლოვა სოლომონ მსაჯულისა და ლექსები, დაწერილნი მეფე ერეკლეს სახსოვრად.

⁂ ჩვენმა მკითხველებმა უკვე უწყიან, რომ ქალაქის საბჭომ გადასწყვიტა გამოისყიდოს ბელგიის უსახელო საზოგადოებისაგან ტფილისის ცხენის რკინის გზა. ხსენებულ საზოგადოებას არ უნდა დაუთმოს ქალაქს ცხენის რკინის გზა და ამიტომ ყოველ საშუალებას ჰხმარობს ხელში შეინარჩუნოს. გაზ. „კავკასის“ სიტყვით, საზოგადოებამ ეხლა პეტერბურგის იურიდიულ საზოგადოებას მიჰმართა იმის განსამარტებლად, თუ რას ჰნიშნავს სიტყვები „ცხენის რკინის გზა“ (Желѣзнодорожная сѣть), მარტო ლიანდაგს, თუ სადგურებს, ვაგონებს და სხვასაც. ქალაქის საბჭომ განიზრახა გამოისყიდოს მთელი წარმოება სადგურებიანათ და ვაგონებიანათ, ხოლო ქალაქსა და საზოგადოების შორის დადებულ ხელშეკრულებაში ნათქვამია, რომ ქალაქს შეუძლიან გამოისყიდოს „ცხენის რკინის-გზათა ლიანდაგიო“.

⁂ 10 იანვარს, ღამის 11 საათზედ, ტფილისში შემდეგი სამწუხარო ამბავი მოხდა. რკინის გზის სადგურის პირ-და-პირ დავით სულხანოვის დუქანში სამი უცნობი, ნაბად-წამოსხმული კაცი შევიდა და ფული მოსთხოვეს, რომ თუ ფულს არ მოგვცემთ, დაგხოცავთო. დავით სულხანოვი და ამისი დუქნის ბიჭი შეშინდნენ და გარედ გამოცვივდნენ, ხოლო უცნობთ დახლი გააღეს და 4 მანეთი ამოიღეს. ხმაურობაზედ სახლის პატრონის შვილი, ახალგაზდა კაცი იონა ანანოვი გამოვარდა და შეეხმაურა უცნობებს, რომელნიც ამ დროს დუქნიდგან გამოდიოდნენ. მაშინ ერთმა უცნობთაგანმა ბერდანკა ესროლა, ტყვიამ ანანოვი ოდნავ გაჰკაწრა და მოხვდა იქვე, მახლობლად მყოფ ჟანდარმთა ვახმისტრის ოზეროვის ცოლს, რომელიც მაშინვე გარდაიცვალა. ხმაურობასა და თოფის სროლაზედ მოვარდა სადგურის დარაჯი ლუკიანე ბელოვზოროვი, რომელიც აგრეთვე იქვე მოჰკლეს. ბოლოს ხალხი შეიკრიბა და შეიპყრო ერთი ბოროტ-განმზრახველთაგანი, რომელიც ვიღაც გიორგი ფხაკაძე აღმოჩნდა. დანარჩენმა ორმა გაქცევა მოასწრეს. ფხაკაძეს ჩვენებით შეიპყრეს აგრეთვე კონდუქტორი სევერიან ტაკინიძე და ქუთაისის გუბერნიის მცხოვრებელი ლუკა კუჩუხიძე.

⁂ სავაჭრო და სამანუფაქტურო დეპარტამენტმა ამ დღეებში გამოუგზავნა კავკასიის საბრეშუმო სადგურის მმართველთ მედალები და დიპლომები იმათთვის დასარიგებლად, რომელთაც მონაწილეობა მიიღეს რუსეთის ნიჟეგოროდის გამოფენაში და ამ გამოფენის გამგეობის მიერ ჯილდოს ღირსად იქმნენ ცნობილნი.

⁂ 10 იანვარს მაჰმადიანთ უკვე დაეწყოთ ესრედ წოდებული მარხვა ნამაზანი, რომელიც ოცდაათს დღეს გასტანს. ამ მარხვის განმავლობაში მაჰმადიანნი მთელ დღეს დილით საღამომდე არაფერსა არცა სჭამენ, არცა სვამენ, და არც თუთუნს სწევენ. მხოლოდ საღამოს ნამაზის შემდეგ მაჰმადიანნი შენაყრდებიან ხოლმე. ამავე თვეში, 20 რიცხვის შემდეგ, ყველა იმ ღამეს, რომელიც კენტ რიცხვებზედ მოდის, მაჰმადიანნი არ იძინებენ და მთელ ღამეს ლოცვაში ატარებენ.

⁂ ოსმალეთიდგან გადმოსახლებულ სომეხთა უკან დასაბრუნებლად განზრახვა აქვთ ახალი წეს-რიგი შეიმუშაონ. ამ წეს-რიგით ყოველ კაცს პასპორტი და სამოგზაუროდ საჭირო ფული მიეცემა თურმე და ამ აზრით წინდაწინ გადმოსახლებულთა სია იქმნება შედგენილიო, სწერს გაზ. „მშაკი“.

⁂ გაზ. „Пет. Вѣд.“ სიტყვით, სასჯულო და შინაგან საქმეთა სამინისტროები კავკასიის მთავარ-მართებლის თანადასწრებით ახლო მომავალში შეუდგებიან განხილვას იმ ღონის-ძიებათა, რომელთა წყალობითაც შესაძლებელი იქმნება კავკასიაში ავაზაკობის მოსპობა.

⁂ გაზ. „ნორ-დარის“ სიტყვით, სრულიად სომეხთა ქათალიკოს მკრტიჩ I-სათვის კავკასიის მთავარ-მართებელს გენ. ლეიტ. თავ. გ. ს. გალიცინს ვეფხვის ტყავი უფეშქაშებია.

⁂ მცხეთა. 11 იანვარს, მეფე ერეკლე II-ს საფლავზედ, მისის გარდაცვალების ასის წლის შესრულების გამო, სვეტი ცხოველში გარდახდილ იქმნა წირვა და პანაშვიდი. მწირველებად იყვნენ მცხეთის დეკანოზი, ი. მრევლიშვილი მთელის კრებულით და დედათა მონასტრის მღვდელი მამა ლაბაძე. ჰკალობდა ახალგაზდა ქართველების დასი, რომელნიც ამ დღისათვის ტფილისიდგან ამოვიდნენ.

პანაშვიდს დაესწრნენ: მთელის მცხეთის საზოგადოება, მონასტრიდგან—პატივცემული იღუმენია ნინო თავის სკოლის მასწავლებლებით და მოსწავლეებით და რკინის გზის სადგურისა და საბაჟოს მოხელენი.

ადგილობრივმა მღვდელმა პ. ხუროშვილმა მოკლე სიტყვა წარმოსთქვა, რომელშიაც აღნიშნა ღვაწლი მეფის ერეკლესი. ყველა მხურვალედ ავედრებდა ღმერთს საყვარელ მეფე ერეკლეს სულს.

⁂ კავკასიის მთავარ-მართებლის საბჭოს წევრი ნ. ი. პრიბილი ამ დღეებში სამსახურის საქმეებისა გამო ქუთაისის გუბერნიაში უნდა წავიდეს.

⁂ პარასკევს, 9 იანვარს, ქალაქის გამგეობის დარბაზში მოხდა კრება სამოსწავლო კომისიისა, რომელმაც თავისს თავმჯდომარედ აირჩია ხმოსანი ოსტროგორსკი.

⁂ 10 იანვარს, ქალაქის გამგეობას მოუვიდა პასუხი უმართებულესის სენატისა შესახებ $2^{0}/_{0}$ ხარჯისა, რომელიც საგუბერნიო მმართველობამ დააწერა ავჭალის წყლის მილს. ქალაქის გამგეობამ არ იკისრა ამ ფულის გადახდა და სენატს მიჰმართა საჩივრით. უმართებულესმა სენატმა განიხილა ეს საჩივარი და მისწერა საგუ-

ბერნიო მმართველობას, ეს საქმე ხელმეორედ განიხილეთო.

⁂ ტფილისში ჩამოვიდნენ და ქართულ თეატრში წარმოდგენებს გამართავენ რუს-მალოროსთა საბალეტო არტისტები კონდრის-კაცები კასტეცკები. პირველი წარმოდგენა 13 იანვარს ექმნებათ. როგორც ამბობენ, ამ კონდრის კაცების წარმოდგენები საინტერესო იქნებაო.

⁂ ახალქალაქი. აქ აგერ მეორე თვეა, რაც ადგილობრივ ეკკლესიასთან სამრევლო სკოლა დაარსდა. ჯერ-ჯერობით 15 მოსწავლე დაიარება ქალი და ვაჟი, რომელთა შორის 8 რუსია, 5 ქართველი და 2 ბერძენი—მეტი ნაწილი ქალები არიან, მამა იოსებ ჩიტაძე ძალიან მხნედ მოეკიდა და სამაგალითოდ აპირებს საქმის წაყვანას. ამ ზამთარში ძნელად მოსალოდნელია და ზაფხულში-კი მოსწავლეთა რიცხვი, იმედია, იმატებს.

აქ 4 იანვარს დაიწყო თოვა და ისეთი საშინელი თოვლ-ბუქია, რომ სახლები არა სჩანს, ცა და დედამიწა გაერთებულია.

შეცდომის გასწორება. გუშინ-წინ ჩვენს გაზეთში პირველს წერილად დაბეჭდილი აწერილობა საქართველოს მეფის ერეკლეს გვამის დასაფლავებისა ეკუთვნის მეფის ერეკლეს შვილი-შვილს, თეიმურაზ ბატონიშვილს.

სიტყვა

წარმოთქმული არხიმანდრიტის ლეონიდის მიერ 11 იანვარს სიონის საკათედრო ტაძარში ჩვენის სასიქადულო მეფის ერეკლე მეორის პანაშვიდის გარდახდის დროს.

ვიგონებ დღეთა მათ პირველთა, და ვიწვრთიდ (ფს. 76, 6)

მხნეობითა და ვაჟკაცობით სახელგანთქმულს, ჰკუით მაღალს და კეთილშობილს ებრაელთა მეფე-წინასწარმეტყველს დავითს, რომელიც იყო უხვად დაჯილდოებული მრავალ-გვარის სიკეთით, სხვათა შორის, ამკობდა და ამშვენებდა ის კეთილი, გონივრული, ყოვლად სასარგებლო და ყველასაგან წასაბაძი ჩვეულებაც, რომ ყოველთვის და ყოველგან ახსოვდა თავისის ერის წარსული ცხოვრება, ბეჯითად და გულდასმით სწავლობდა თავისს წინაპართა თავგადასავალს, მათ ჭირსა და ლხინს, მათ ავ-კარგიანობას და ამით იწვრთბოდა, ე. ი. ამისდა მიხედვით, ამის დაკვირვებით და აწონით დაასკვნიდა ხოლმე, რა გვარი, ანუ რა ხასიათის განკარგულება და მოქმედება შესძენდა მის ერს ბედნიერებას და იქნებოდა იმავე დროს ღვთის საამო; მშობელის ერის განვლილ ცხოვრების გათვალისწინებით, მამა-პაპათა წარსულის ბედის ცხადად წარმოდგენის დახმარებით გადასწყვეტდა ხოლმე, რა იყო საჭირო თანამედროვე მემამულეთათვის, რა არგებდა მის ქვეშევრდომებს, რა ააცდენდა თავიდგან განსაცდელს და სხ. ერთის სიტყვით, ამ მეფეს თავისის ცხოვრებისა და გამგებლობის გზის მაჩვენებლად, შუქ-მომფენ ლამპრად და მტკიცე ყავარჯნად მიაჩნდა წინაპართა წარსული ცხოვრება და ამ რწმენას მოკლედ და მარტივად გამოსთქვამს იგი უკვე მოყვანილ სიტყვებში: „ვიგონებ დღეთა მათ პირველთა, და ვიწვრთიდ“.

ჩვენც, ხსენებულის წმიდა მეფისა მსგავსად შევკრებილვართ რა სიმრავლით ამ მამა-პაპეულ ძველის-ძველ სალოცავში, რომელიც მომსწრეა ჩვენის სამშობლოს მრავალის ჭირისაც და ლხინისაც, ვიხსენებთ ჩვენდა გასაწვრთნელად საქართველოს ცხოვრებიდგან ერთს საგულისხმიერო და ღირს-შესანიშნავ დღეთაგანს. დიდი და პატარა, ქალი და კაცი მოვსულვართ აქ იმ აზრით, რომ მოვიგონოთ საქართველოს სახელოვანისა, ნიჭიერისა, თავდადებულის, მოსიყვარულე პატრონ-ბატონისა, პატარა კახის, მეფე ერეკლეს ასი წლის გარდაცვალების დღე. დღეს სწორეთ ერთი საუკუნე შესრულდა, სრულმა ასმა წელიწადმა განვლო მას შემდეგ, რაც მოისპო გმირთა გმირი მეფე ერეკლეს ქვეყნიური ცხოვრება, დღევანდელ დღეს ამ ასი წლის წინად გაწყდა სიცოცხლის ძაფი იმ მეფისა, რომლის სახელით ამაყობდა ყოველი ქართველი, რომლის შეხედვა გმირათა ჰქმნიდა მის ქვეშევრდომსა, რომლის რიხიანი ხმა თავს ზარსა სცემდა საქართველოს აუარებელს მტრებს; დღეს დიდი და პატარა მოვსულვართ აქ იმ აზრით, რომ შევავედროთ ზეციერ მამას სული იმ მეფისა, რომლის გონივრულმა და დიდად ბრძნულმა მოსაზრებამ შეგვინარჩუნა სამშობლო ენა, შეგვინახა ეს და სხვა მრავალი წმიდა ტაძარი, მამა-პაპათგან ნაშრომ ნაღვაწი ჯვარ-სახარება, სასიქადულო სახელი ქრისტიანობისა, დაგვადებინა ძირს სისხლის საღვრელი ბასრი ფრანგული და დაგვაყენა მშვიდობისა, პატიოსან შრომისა და ზნეობა-გონების სწავლა-განვითარების მტკიცე გზაზედ.

ღვთის საამო და ერთა შორის სასიქადულოა ეს ჩვენი საქციელი. პატივცემითი ხსოვნა, არ დავიწყება და ყოველთვის მადლობით ხსენება იმათი, რომელთაც უღვაწიათ საზოგადო ბედნიერებისათვის, არ დაუზოგავთ თავიანთის სიცოცხლის მსხვერპლად შეწირვა მოძმეთა საკეთილდღეოდ და აღვსებულნი ყოფილან ღვთისა და მამულის უანგარო სიყვარულით, შეადგენს შთამომავლობის უმაღლესს და უუსაღმრთოესს მოვალეობას. „იცნა ხარმან მომგებელი და ვირმან ბაგა პატრონისა თვისისაო“, სწერს ღვთივ განბრძნობილი წინასწარმეტყველი ისაია (1,3,) და რაზომ უმადურნი და უგუნურნი უნდა ვიყვნეთ ჩვენ, რომ დავივიწყოთ იმისი სახელი, რომელიც ღამე-კი არ აძლევდა თავისს თავს მოსვენებას სამშობლოს კეთილდღეობისთვის შრომა-ფიქრის გამო, რომელიც პირველი იყო ყოველ გასაჭირში და იცოდა საოცარი გამხნევება ქვეშევრდომთა. „ძმებო, ყოველნი სიკვდილის შვილნი ვართ, გარნა სიკვდილი მამულისა და მეფისათვის ყველაზე უდიდესია; გავწყდეთ ყველანი, მეც აქ თქვენში ვარ, ნუ უჩვენებთ მტერს ზურგს და ჩვენს გვარსა და სახელს ნუ მოვაყივნებთ“. რად მოგვცემს ღმერთი კეთილს, და რად წაგვიმართავს იგი ცხოვრებაში ხელს, თუ დავივიწყებთ რა და დავაფასებთ შრომას იმისას, რომელიც არასა ჰზოგადა ხალხში ზნეობისა და სარწმუნოების აღდგენისათვის, რომელმაც სძლია ათასნაირი დაბრკოლებანი, შეჰკრიბა ქართლ-კახეთის მწყემს-მთავარნი და მათთან ერთად განარჩია და აღმოფხვრა ქართველთა შორის უწესოდ ქცევანი, დაუდვა მათ სჯული მტკიცე და შეურყეველი, გამართა სტამბა და აღავსო ყოველი ქართველი წიგნითა.

დიაღ, დღეს ჩვენ ვხდილობთ ერეკლეს პატიოსანის სახელის წინაშე ზნეობრივ ვალს, ვასრულებთ ამ სა, ღმრთოო მოვალეობას სიამოვნებით-სიწრფოებით, ქრისტიანულის სასოებითა და მტკიცე იმედით, რომ ღმერთი შეისმენს ჩვენს ლოცვა ვედრებას, ყურად იღებს ამოდენა ერის გულითადს ღაღადს და მართალთა თანა განუსვენებს მონასა თვისსა, კეთილ-მორწმუნესა მეფესა ჩვენსა, ერეკლეს, რომელიც მუდამ ჟამს გამზადებული იყო შეეწირა თავისი თავი ზვარაკად მამულისა და სარწმუნოებისათვის; ამასთან ერთად დიდი და პატარა ღრმად დარწმუნებულნი ვართ, რომ ღვთივ-გაბრწყინვებული სული პატარა კახისა გახარებულია დღეს ჩვენის საქციელით და თავისებრივის მხურვალე სიყვარულით შესთხოვს, ეხვწება და ევედრება ზეციერს მამას, რომ უმეტ-ნაკლებოდ შევიგნოთ და შევითვისოთ, ჯეროვნად გავითვალისწინოთ და შესაბამად განვახორციელოთ იგი დიადი აზრი, რომელიც წინ წაიძღოლა და სარჩულად დაუდო მან საქართველოს სვე-ბედის მძლავრ რუსეთთან დაკავშირებას.

ქრისტიანობის შეურყევლად დაცვა, შენახვა დედა-ენისა შეუბღალავად, აღყვავება, განვითარება, წინმსვლელობა და ბედნიერება ერისა თავის სამშობლოსავე მიწა წყალში, მამა-პაპათა სისხლით განპოხებულ მიდამოში, აუარებელ გმირების წმ. ძვლებით გაპატიოსნებულ ნიადაგზედ—აი ყველა ის, რისთვისაც იბრძოდა და დაუძინებლად იღვწოდა მეფე ერეკლე, რის გამოც ეკვეთებოდა ოსმალ-ყიზილბაშ-ლეკთა უთვალავ ლაშქართ, რის საპოვნელადაც აიხადა გვირგვინი, მოიხარა თავი რუსეთის ტახტის წინ, გადასცა თანამორწმუნე რუსეთის მძლავრ თვითმპყრობელს ბისონი, დიადიმა, სკიპტრა და სფერო. ვინ არ იცის რა სავსებით, სისრულით და სინამდვილით, რაგვარის დიდ სულოვნობით და კეთილშობილურად, მამობრივის ერთგულობით და პატრონულის მზრუნველობით ასრულებდნენ და ასრულებენ დღევანდლამდის დიდბუნებოვანნი, ქრისტეს მმოსავნი და მძლავრნი რუსთა მეფენი ერეკლეს ანდერძს და მის მხურვალე ხვეწნავედრებას ქართველის ერის დაცვა-შენახვის, ქრისტიანობის განმტკიცებისა და ძვირფასის მამულის მოვლა-პატრონობის შესახებ? ვინ არ იცის, რა მტკიცედ და შეურყევლად დაიპყრეს ქართველის ერის თანაგრძნობა და ნდობა ჩვენმა მფარველმა და სარწმუნოებით ძმებმა—რუსებმა თავიანთი უანგარო, ქრისტიანობრივის პატიოსნების სათანადო ჩვენზედ გულშემატკივრობით, ჩვენი კეთილდღეობისათვის მზრუნველობით, ჩვენის სიხარულისათვის სიხარულით და ტკივილისათვის სიმგლოვიარით? ყოველი ამისი თვალ-საჩინო, ცხადი და უტყუარი საბუთი, სხვათა შორის, თვით ეს დღევანდელი დღეც არის: ეს დღევანდელი დღე, საგულისხმიერო განსაკუთრებით ქართველის ერისთვის, ჩვენთან ერთად უცვნიათ პატივსადებად რუსეთის ტახტისა და ერის წარმომადგენლებსაც და ჩვენთან ერთად ძმურად, მეგობრულად, ქრისტიანობრივის ერთობით განუზრახავთ მათ მარად სახსოვარის ერეკლეს სულის შევედრება ღვთის მიმართ. აი, ეს უკანასკნელი გარემოება—გამოცხადება რუსეთის ერის წარმომადგენელთა მიერ დღეს ქართველების მიმართ ერთგულობისა, მოქალაქობრივის მეგობრობისა და ქრისტიანულის სიყვარულისა გვადებს აწინდელ ქართველებს ერთ გვარ მოვალეობას, რომლის დავიწყება და მომავალში არა განხორციელება გაგვხდის ზნეობრივ დამნაშავედ, როგორც წინაშე დიდებულის რუსის ერისა, ისე წინაშე ერეკლეს ბრწყინვალე სულისა. ეს დიდი და შვილიშვილთათვის საპასუხო ზნეობრივი მოვალეობა ის არის, რომ ამიერიდგან ყოველი ჩვენგანი თითონ უნდა შეგნებით და მოსაზრებით ხელს უწყობდეს ჩვენსა და რუსთა შორის სულიერი კავშირის განწყობას, თითონ უნდა ჰშველოდეს რუსებს და უადვილებდეს მათ იმ მძიმე ტვირთის განხორციელებას, რომელიც უდლად დაიდვეს საქართველოს შეერთებით, თითონ ჩვენ უნდა ვცდილობდეთ აღვაშენოთ ჩვენი და რუსთა ერთობა მტკიცე და საიმედო საფუძველზედ. ამისთვის, ყოველი ქართველი მოვალეა სიყრმიდგანვე შეუდგეს თავისის თავის შესწავლას, თავისის ერის წარსულის ცხოვრების კვლევა-ძიებას, გულ-დადებით შესმენას მამა-პაპათა საქებურ ზნეხასიათთა, შეთვისებას მათის პატიოსნების, დარბაისლობისა და მხნეობის და სხვათა სათნოებათა შესისხლხორცებას.

საჭიროა მოვიპოვოთ და შევიძინოთ ყოველი ესე იმისთვის, რომ ჩვენი მფარველი ერი, ღვთის განგებით მოვლენილი პატრონ-ძმები ჩავახედოთ ძველის ქართველების სასიქადულო მოქალაქობრივს ცხოვრებაში, დავანახოთ მათ სიდიადე ქართველის კაცის ბუნებისა, სისრულე ქართველის ერის გონებრივ განვითარებისა და ამგვარად აღვზარდოთ მათში ის ძმური ნათესაობრივი და მოყვასებრივი ჩვენდა გრძნობა, რომლის საპოვნელად მიეპყრა ერეკლეს თვალი რუსეთის ტახტის მპყრობელისაკენ და რომელიც არ მოჰკლებია საქართველოს მთელის საუკუნის განმომავლობაში არც რუსის ერისგან და არც მის მპყრობელთაგან. თვით რუსეთის სახელმწიფოს უგანათლებულესნი და უკეთილშობილესნი შვილები გვასწავლიან, რომ ვისაც სიცოცხლე არ მოსძულებია და არ განუზრახავს თავისის თავის ქვეყნიდამ აღგვა, ვინც მოწადინებული არ არის გადაქმნა-გადაგვარებას, სხვა ერის გამოუსადეგარ ბარგად და მავნე მეტ-ხორცად გახდომას, ის მხნედ უნდა ადგეს მამა-პაპათა ცხოვრების შესწავლის კვალსაო. და ეს ხომ ვცანით, რომ ყოველივე ამ განსაცდელს და სიგლახაკეს უფრთხოდა სამშობლოს მოყვარული მეფე ერეკლე, საქართველოს არსებობისა და კეთილ-დღეობისათვის მუდმივი ზრუნვა არ ჰშორდებოდა არც დღე, არც ღამე. ქართველის ერის არსებობისა და მისის ბედნიერების მოპოვების განუსაზღვრელმა სურვილმა დაათმობინა მას მამა-პაპათაგან მემკვიდრეობით მიღებული სამეფო გვირგვინი და ათქმევინა სამუდამოდ უარი სამშობლოს გამგებლობისაგან, რომელიც შეავედრა და დაულოცა თანამორწმუნე რუსეთის ძალოვან მეფეებს. უკანასკნელნი დიდად ჰმადლობდნენ უზენაესს ესოდენ საღმრთო და დიადის ხვედრის მოვლენის გამო და მეფურად თავს იდვეს ქართველის ერის არსებობის დაცვა, მისის მშვიდობიანობის შეურყევლობა, მისის სულის თვისებათა შენახვა.

აი, რას გვამცნებს ყველას დღევანდელი დღე, რა ვალსა გვდებს დღევანდელი ეს ჩვენი კრება. მაშ მივიღოთ ჩვენც ამგვარი მცნება ჩვენს გარდუვალ მოვალეობად და, შემდეგ მხურვალე ლოცვათა აღვლენისა, მიუძღვნათ ჩვენის მხრით შესაწირავად სულით მნათობ ერეკლეს მტკიცე გარდაწყვეტილება, რომ ამ დღიდგან ბეჯითად შევუდგებით ყველანი იმის შეგნებასა, შეთვისებასა და მოპოვებას, რის დასაცავადაც იბრძოდა იგი სიყრმიდგან სიკვდილამდე, ხოლო ბრწყინვალე რუსეთის მეფეებს, რომლებმაც ჩაიბარეს საქართველო და, ეჭვი არაა, რომ დღეს ჩვენთან არიან სულიერად, გავახაროთ და ვასიამოვნოთ მტკიცე და წრფელის აღთქმით, რომ რუსეთის ერის მამა-პაპათაგან ნაანდერძევ განუსაზღვრელ სიყვარულს, მოქალაქობრივს ერთობასა და განუყოფელ ნათესაობას არ ვუღალატებთ.

უცხოეთი

სერბია. მარტო სერბიის ხალხი არ არის უკმაყოფილო მთავრობისა, რომელმაც სერბიის ჯარის მთავარსარდლად მეფის მამა მილან ობრენოვიჩი დანიშნა. გაზეთების სიტყვით, საფრანგეთიც უკმაყოფილოა ასეთის განკარგულებისა. გაზ. „Journal“-ი ამის გამო სწერს: ნუ იფიქრებთ, რომ ჩვენთვის ძალიან სასიამოვნო იყოს მილანის შესახებ ლაპარაკი, მაგრამ ვალდებული ვართ თვალ ყური ვადევნოთ ამ კაცს, რადგანაც იმან კვლავ ჩაიგდო სერბიის მართვა გამგეობის სადავე ხელში და იმის მოქმედებამ კი ბალკანეთის კუნძულზედ შეიძლება ახალი უკმაყოფილება და არეულობა გამოიწვიოს. მილანს მხარს უჭერს ავსტრო-უნგრეთის ინტრიგა; მაგრამ უნდა გამოვტყდეთ, იმას ხელს უმართავენ აგრეთვე რუსეთი და საფრანგეთი თავიანთის სიჩუმით. ამ ჟამად მეფე ალექსანდრე თავისს მამის ხელშია. როდესაც მილანმა მოსთხოვა შვილს ჯარის მთავარ-სარდლად დამნიშნეო, ერთი ისეთი კაცი არ აღმოჩნდა მთელს ბელგრადში, რომელსაც აეხსნა მეფისთვის სადამდის შეუძლიან იგი მილანმა მიიყვანოს. შეიძლება მეფეს შეეშინდა მილანისა და იმიტომ აღასრულა იმისი სურვილი. ეხლა ძალიან შესაძლებელია, ერთს მშვენიერს დღეს გამოაცხადონ, რომ მეფე ალექსანდრე ავად არისო, და შორს სადმე გაისტუმრონ სამკურნალოდ. ამ რიგად მილანი ხელ-ახლა სერბიის მეფე და პატრონი გახდება“.

საფრანგეთი. გაზეთების სიტყვით, თორმეტ აფიცერს, რომელთაც ზოლა თავისს წერილში დრეიფუსის საქმის შესახებ ბრალსა სდებს, აზრადა აქვთ ზოლას წინააღმდეგ საჩივარი დაიწყონ და მოსთხოვონ ზარალის საზღაურად თითომ 100,000 ფრანკი. ზოლას გარდა, სამართალში იქნება მიცემული აგრეთვე გაზეთ „Aurore“-ს რედაქტორი. ზოლას წერილი, რომლითაც მან პრეზიდენტს ფელიქს ფორს მიჰმართა, ცალკე დაიბეჭდა და რამდენიმე მილიონი ეგზემპლიარი პირველ დღესვე გაიყიდა.

კრიტი. ვენიდგან იუწყებიან, რომ შეიძლება კრიტის გენერალ-გუბერნატო-

რად საბერძნეთის ტახტის მემკვიდრე გიორგი იქმნას დანიშნულიო. რუსეთმა და ინგლისმა უკვე განაცხადეს თანხმობა, სხვა სახელმწიფოთ ჯერ თანხმობა არ განუცხადებიათ, მაგრამ არც უარი უთქვამთო.

—

ისპანია. 31 დეკემბერს გავანაში 100 ისპანიელმა ოფიცერმა დიდი მანიფესტაციები მოახდინეს იმ გაზეთების წინააღმდეგ, რომელნიც კუბაში მყოფ ისპანიის ჯარის წინააღმდეგ სწერდნენ. ეს ოფიცრები გაზ. „La Discus“. და „El Reconcentrado“ რედაქციებს დაეცნენ და ფანჯრები და კარები ჩაამტვრიეს. ოფიცრებს 1000 კაცი მეტი მისდევდა უკან და ჰყვიროდაო: „გაუმარჯოს ისპანიას!“ ოფიცრები შემდეგ „Diario de la Marina“-ს რედაქციას დაეცნენ, იქაც ფანჯრები და კარები ჩაამტვრიეს. გაზეთების სიტყვით ქალაქი ამ დღეს სამხედრო ბანაკს წააგავდა.

დამაკვირდი

—

ოცნებობ: ახ, ნეტა ის მამული ხელში ჩამიგდოო! სჯობს იფიქრო: მიხარის, რომ უიმისოდ ცხოვრება ძალ-მიძსო.

რუკკერტი

* * *

გაჭირების დროს სიღარიბეს ხარჯთა შემცირებით დაუხვდით და იგი უკან გაბრუნდება.

მონტენი

* * *

არა მიდრკეს გული შენი კაცთ მოთნებითა.

იოანნე ბოლნელი

ჟურნალ-გაზეთებიდგან

(ამოკრებილი ამბები)

მეცნიერთა ახალი გამოკვლევა ამტკიცებს, რომ ძლიერ დიდს სიცივეს უცნაური ზედმოქმედება აქვს ადამიანის სხეულზეო. მეცნიერმა პიკტემ—110°-ის სიცივე გამოსცადა თავის თავზედ და საოცარი ის არის, რომ თურმე სრულებით არა ჰგრძნობდა სიცივეს. და გარდა ამისა ამ სიცივისავე წყალობით (პროფესორი სულ 8 წუთის განმავლობაში იყო—110°-ის სიცივეში) სრულიად განიკურნა დიდის ხნის კუჭის ავადმყოფობისაგან.

ასეთის სიცივის წყალობით სწორედ რომ სასწაულთ-მოქმედება შეიძლება. აი როგორ მოაღორეს ფილადელფიის პროფესორებმა ერთის რესტორანის პატრონი ლინა და თვისი მეგობრები. სადილად რომ დასხდნენ და მსახურმა ცხელი წვენი მოიტანა, ერთმა პროფესორმა წამოიძახა: „ეს წვენი რამ გაყინაო!“ მართლაც, გაოცებულ ხალხის-წინ წვენის მაგიერად ჯამში ყინულის დიდი ნაჭერი იყო. მოიტანეს მეორე თავი საჭმელი და ეხლა მეორე პროფესორმა წამოიძახა: „დაგვცინით, თუ რა არის, ეს ხომ თევზი-კი არა, ყინულია!“ მართლაც და ახლად მოხარშული თევზი უეცრად ყინულად გადაქცეულიყო. მერე ჰნახეს, რომ რაც-კი სუფრაზედ იყო: პური, ღვინო, წყალი, სულ ყინულად გადაქცეულიყო და ბოთლებიც დასკდა და შიგ ყინული აღმოჩნდა. ბოლოს სასტუმროს პატრონი მოვიდა და გაოცებული უყურებდა ამ სეირს და თანაც ხატსა და სახარებასა ჰფიცავდა, ჩემი ბრალი არაფერში არისო, ოთახში 14° სითბოა და ვერ მომისაზრებია, რამ გადააქცია ყველაფერი ყინულადაო. უთუოდ, ეს ოინები ეშმაკისა უნდა იყოსო.

მთელი ქალაქი დიდ ხანს ლაპარაკობდა ამ ამბის შესახებ და ნამდვილი მიზეზი-კი ვერავინ ვერ გაიგო. ბოლოს გამოაშკარავდა, რომ ბატონს გ. ტომსონს თან მოეტანა შეკუმშული გაყინული ჰაერი, ლონდონის პროფესორის დიუარის გამოგონების მიხედვით გაკეთებული. ამ შეკუმშულსა, ნაჭრად ქცეულს ჰაერს 200° სიცივე აქვს. ეს პროფესორი სხვათა შეუმჩნევლად აწყობდა ამ გაყინულისა და შეკუმშულის ჰაერის ნაჭრებს პურზე, ხორცზე, წვენში, წყალში, ღვინოში და ყოველივე ეს უეცრად ყინულად იქცეოდა ხოლმე გაოცებულის ხალხის თვალ-წინ.

დეპეშა

(რუსეთის დეპეშათა სააგენტოსაგან).

10 იანვარი

კანეა. ამ ბოლოს დროს მომხდარ ამბებისა გამო კანდიაში, სადაც შეიარაღებულმა ბაში-ბუზუკებმა ძარცვა-გლეჯა დაიწყეს ხალხისა ქალაქის შუაგულს ნაწილს,—ადმირალთ მიჰმართეს უხუცესს ადმირალს და სთხოვეს, მოსთხოვეთ გუბერნატორს ისმაილ-ბეის, რომ კანდიის ვიცე-გუბერნატორი შეფკი-ბეი დაითხოვოს.

ლონდონი. როგორც ოფიციალურის ცნობებიდგანა სჩანს, პორტ-არტურში მყოფ ბრიტანიის ფლოტის სამხედრო გემებმა ბრძანება მიიღეს დაუყოვნებლივ წადით პორტ-არტურიდგანაო.

პარიჟი. უბრძანეს შეუდგნენ შეიარაღებას შერბურგში მყოფ „ბრიუის“ გემისას, რომელიც გაგზავნილი იქმნება შორეულ აღმოსავლეთის ესკადრის გასაძლიერებლად. ტულონში ბრძანება გაჰგზავნეს, რომ ამავე დროსთვის შეიარაღებულ იქმნას გემი „ვობანი“, ამ გემზედ აღმართული უნდა იყოს დროშა ადმირალის ბომონისა, რომელიც დანიშნულ იქმნება ესკადრის უფროსად შორეულ აღმოსავლეთში.

სამი ექსპერტი, რომელთაც ზოლამ ბრალი დასდო, რომ ესტერგაზის საქმეში ცრუ მოხსენებანი შეადგინესო, საჩივარს აღძრავენ ზოლას წინააღმდეგ და 100,000 ფრანკს ზარალის გარდახდას მოსთხოვენ.

შუადღემდის ლათინთა უბანში მშვიდობიანობა იყო. პოლიციამ 50 მაწანწალა დაატუსაღა, რომელნიც უბანში დაძრწოდნენ.

პეტერბურგი გამოქვეყნებულია უმაღლესი ბრძანება იმის შესახებ, რომ სახელმწიფო ხაზინიდგან გადადებულ იქმნას 1898 წლის პირველ იანვრიდგან ყოველ წლივ 150,000 მანათი სასულიერო სასწავლებელთა შესანახად და 1898 წლიდგანვე 500,000 მანეთით გამეტებულ იქმნას ქალაქისა და სოფლის სამღვდელოების შესანახად გადადებული თანხა.

პარიჟი ლათინთა უბანში კიდევ მოხდა მანიფესტაციები. მრავალი იქმნა დაპატიმრებული.

შერბურგი, ხმა დადის, რომ თუ საჭირო იქმნება ჩინეთის წყლებში ახალის გემების გაგზავნა, გემებს „ბრიუისა“ და „პოტიუის“ გაგზავნიანო.

ალჟირი. სამხედრო კლუბის დარბაზის წინ დიდი მანიფესტაცია მოხდა, რომელსაც პოლიციასთან ჩხუბი მოჰყვა; მრავალი ხალხი იქმნა დაპატიმრებული.

პარიჟი. მთელის დღის განმავლობაში მრავალი კაცი დააპატიმრეს. სტუდენტების მანიფესტაცია ჯერ არ შეწყვეტილა.

ალჟირშიაც ჩხუბი მოხდა მანიფესტანტთა და ებრაელთა შორის. ერთი სტუდენტი დასჭრეს ებრაელებმა; ებრაელთა ერთს მაღაზიას თავს დაეცნენ.

რუონში პოლიცია თავს დაეცა სდუდენტებს, მაგრამ ვერაფერს გახდა. ჯარი მზად არის.

ნანსი. მანიფესტაციები ჯერ არ შეწყვეტილა; მრავალი ხალხი დაპატიმრებულ იქმნა. სამხედრო სადღესასწაულო აღლუმის დროს ხალხი ყვიროდა „გაუმარჯოს ჯარს!“ ზოგი ყვიროდა: „შორს ჩვენგან დრეიფუსი!“ სინდიკატის მომხრე გაზეთები დასწვეს ფაკულტეტის კიბეზედ. 200 სტუდენტი შეიკრიბა ქალაქს გარედ და გადასწყვიტეს დავაარსოთ ანტისემიტთა კაბინეტი და მისალოცი დეპეშები გავუგზავნოთ როშფორსა და დრიუმონსაო.

პარიჟი. ახლად გაწვეულმა 200 ჯარის კაცმა მანიფესტაცია მოახდინეს. პოლიციამ მათ შორის 40 კაცი დააპატიმრა.

პრაღა. ეპინგერმა ლანდტაგში ლაპარაკი დაიწყო ემენცურისა და ჩეხურის ენის თანასწორობის შესახებ. ჩეხებიო, სთქვა მან, იმასა სცდილობენ, რომ ნემენცების ადგილები დაიყონ. ეპინგერის აზრით, საჭიროა არჩეულ იქმნას კომისია 24 წევრისაგან და ნება მიეცეთ კამათობისა ენათა შესახებ განკარგულების გამოსარკვევად და გასაუქმებლად. ეს წინადადება ეპინგერისა შეწყნარებულ იქმნა. კაიცლი ამტკიცებს, რომ ჩეხებს სრულებითაც არ უნდათ განდევნონ ნემენცები იმ ადგილებიდგან, სადაც იგინი მკვიდრად დასახლებულან, რეიგერი წინააღმდეგია ენათა შესახებ განკარგულებისა და მთავარ-მართებლის გადაყენებას თხოულობს. ლაიტნერი ამბობს, რომ თუ ვინიცობაა ჩეხის სახელმწიფო უფლებათა შესახებ აზრი განხორციელდა, უფრო დიდი ღელვა და ალიაქოთი ასტყდება, ვიდრე ენათა შესახებ განკარგულებამ გამოიწვია. შლეზინგერი, ბუკერი, სპიცი და ვოლფი თხოულობენ იმ განკარგულების გაუქმებას, რომლის ძალითაც ასოციაციებისა და საზოგადოებათა წევრთ აღეკრძალათ საკუთარის ნიშნების ტარება. მთავარ-მართებელი დაჰპირდა მათ, მახლობელ კრების დროს მოგცემთ მაგის პასუხსაო. (ხანგრძლივი ხმაურობაა). კრება დაიშალა,

11 იანვარი

პარიჟი. პალატა. დიდ-ძალი ხალხია. კავენიაკი ამბობს: ორის საბუთის ქაღალდით სრულიად დამტკიცდა სებრენ-რენოს სიმართლე, რომელმაც სთქვა, რომ დრეიფუსი თითონ გამოტყდა დანაშაულშიო. კავენიაკი ჰკიცხავს მთავრობას იმის გამო, რომ იგი სდუმს და ნებას აძლევს უკვე გათავებულის საქმის განხილვას. ბრალსა სდებს აგრეთვე, რომ მეორე საქმის განხილვას შეუდგა. თუ მთავრობა იმ აზრისაა, რომ საშიშია დასახელება იმ სახელმწიფოსი, რომლის სახელიც არის აღნიშნული მოხსენებაშიო, ამას არავინ არ მოსთხოვს მას. კავენიაკი სთხოვს მთავრობას, რომ ყოველივე ნათლად აგვიხსენითო. (ტაშის ცემა). მელინმა უპასუხა, რომ ლებრენ-რენოს მოხსენებას ვერ გაუწყებთო. მთავრობას არ უნდა ამ მოხსენების გამოაშკარავება, იმიტომ რომ პარლამენტის მიერ იმისი განხილვა სასამართლოს მიერ საქმის განხილვას შესცვლის. მეორე მიზეზი ამ მოხსენების გამოაშკარავებისა იგივე იყო, რომლის ძალითაც საქმე საჯაროდ არ იქმნა გარჩეული. ეს მიზეზი არც თუ ძლიერ დიდ-მნიშვნელოვანია, მაგრამ ასეთი გახლავთ ჩვეულება, რომ ჯაშუშთა შესახებ საქმე საჯაროდ არ იქმნას გარჩეული. სახელოვანმა მწერალმა თავისი კალამი გამოიყენა, რომ მთელის ჯარისათვის ჩირქი მოეცხო (ხანგრძლივი ტაშის ცემა შუაგულ და მარჯვენა მხარეს; ყვირილი მარცხენა მხარეს). მელინმა გაილაშქრა სოციალისტთა წინააღმდეგ და სთქვა: „საჭიროა, ერმა იცოდეს, რომ პალატა მომხრეა კაბინეტისა“ (აღტაცებული ტაშის ცემა). კავენიაკმა თავისი მოხსენება უარ ჰყო. ჟორესმა იმავე საქმის შესახებ დაიწყო ლაპარაკი, იგი წინ აღუდგა სოციალისტთა წინააღმდეგ სიტყვებს და ბრალსა სდებს კონსერვატორებს—მთავრობა რეაქციისაკენ მიჰყავთ და აოხრებას გვიქადიანო (მარჯვნივ ხმაურობაა). ზოლას წინააღმდეგ მიღებულ ღონისძიებას სიცრუე ეტყობა (ტაშის ცემა მარცხნივ). ბერნი (კონსერვატორი) ბრალსა სდებს ჟორესს —დრეიფუსის სინდიკატის ვექილი ხარო. ჟორესმა უპასუხა: „თქვენ საზიზღარი და უსინიდისო კაცი ხართ“. ბერნი ტრიბუნისაკენ იწევს, მაგრამ ზოგიერთი სოციალისტები გზას ულობავენ და ასტყდება ჩხუბი. ბერნიმ მაინც მიაღწია ტრიბუნამდე და ჟორესს შემოჰკრა. კონსერვატორები და სოციალისტები ტრიბუნისაკენ გაემართნენ და საერთო ჩხუბი ასტყდა. ბრისონმა წესიერება ველარ დაამყარა. წამოდგა და სთქვა, ამ ამბავს მთავარ პროკურორს შევატყობინებო (დიდი აღელვებაა).

კონსტანტინეპოლი. ვანში დიდი შიში ჩამოვარდა, რადგანაც სომეხ რევოლიუციონერის საქმის გამო მრავალი სახლი გაჩხრიკეს და მრავალი ხალხი დააპატიმრეს. სომეხთა ეპისკოპოსი ვანისა ამ საქმეში ჩაერია, მაგრამ ვერაფერს გახდა და თანამდებობას თავი დაანება.

ლონდონი. „Daily News“-ს სწერენ კონსტანტინეპოლიდგან, რომ რუსეთის ელჩმა ოსმალეთის მთავრობას გარდაწყვეტილი აზრი წარუდგინა სომხეთის შესახებ.

პეტერბურგი. გამოცხადებულ იქმნა უმაღლესი ბრძანება შესახებ საზოგადო დებულებისა ქალაქებში ძაღლებზე გარდასახადის შემოღებისა.

შინაგან საქმეთა მინისტრმა შეამჩნია რა გაზეთს „მიროვოე ოტგოლოსკის“ მავნე და წინ-დაუხედავი მიმართულება, რომელიცა სჩანს 7 იანვარს დაბეჭდილ წერილში სათაურით „დამატებითი ნადელები გლეხთა“, რომლის ავტორი სცდილობს დაამტკიცოს, რომ ერთად ერთი სამართლიანი საშუალება გლეხთა ყოფა-ცხოვრების გაუმჯობესობისათვის ერთად ერთი საშუალებაა—ჩამოერთვას ადგილ-მამული კერძო პატრონებს და მიეცეს გლეხებს,—ბრძანა გამოეცხადოს ამ გაზეთის რედაქტორ-გამომცემელს ტრუბნიკოვს პირველი გაფრთხილება.

რადგან ინდოეთში შავმა ჭირმა იმატა, კომისიამ გადასწყვიტა ერთის წლით კიდევ აკრძალულ ექმნათ მაჰმადიანებს სალოცავად წასვლა აღმოსავლეთისაკენ. ინდოეთში გაიგზავნა 5 მკურნალი, რომ ამ სენს თვალი ადევნონ.

11 იანვარი

ლონდონი. იმ ამბის გამო, რომ პორტ-არტურში მდგომ გემებს ებძანათ აქედგან წასვლაო, რეიტერის სააგენტო ამბობს, რომ ინგლისის გემები აქ დროებით იდგნენ და, რასაკვირველია, ცოტა ხნის შემდეგ უეჭველად წავიდოდნენო.

კონსტანტინეპოლი. ამბობენ ზინოვიევმა გაეუცხადა სულთანს, თუ მოისურვებთ საბერძნეთის ბატონიშვილი კრიტის გუბერნატორად დანიშნოთო, რუსეთი მზად იქმნება დიდ სახელმწიფოთა წინაშე იშუამდგომლოს, რომ ის იქმნას დანიშნული გუბერნატორადაო.

პარიჟი. ბრისონი რომ წამოდგა თავმჯდომარის ადგილიდგან, დერეფანში გამოჩნდა უიარაღო ჯარი, მაგრამ მრავალ დეპუტატთა სურვილისა გამო ჯარი ისევ წავიდა. კრების შემდეგ ჩხუბი მოუვიდათ ბერნისა და დევილს. ამბობენ, რომ ბერნიმ და ჟორესმა ერთმანერთი ხმალში გაიწვიესო. პალატაში მომხდარი ამბავი პროკურორს შეატყობინეს. გამოძიება დაიწყო.

12 იანვარი

გრუზნო. ნავთის ქარხანაში სახელად უსპეხ ორი აუზი ნავთი იწვის—200,000 ფუთი. ცეცხლი ჯერ არ ჩამქრალა.

ბუდვეისი. არჩევანებზე ნემენცებმა გაიმარჯვეს და ამიტომ აქ უწესოება მოხდა. ნემენცების სახლებს ქვები დაუშინეს; რამდენიმე პოლიციელი დაჭრალია.

პარიჟი. მონმარტის უბანში მანიფესტაცია გაიმართა. ანარქისტები ჰცდილობდნენ უწესოება რამ მოეხდინათ, მაგრამ ვერ მოახერხეს. დიდის თათბირისა და ყვირილის შემდეგ: „გაუმარჯოს ჯარს“! „გაუმარჯოს საფრანგეთსაო“, მანიფესტანტებმა გვირგვინით შეამკეს სტრასბურგის ძეგლი.

განცხადებანი

ამით ვაცხადებ, რომ ნარიმან გლახუას ძის გამყრელიძესთვის **ჩამომირთმევია** რწმუნების ქაღალდი ვექილობისა და საქმეთა წარმოებისა, რომელიც აქამდე მქონდა მინდობილი.

(3—3—3) ვასილ ბარათაშვილი

დაიბეჭდა და იყიდება ყველა წიგნის
მაღაზიაში
ყვავილთა შორის
მოთხრობა მოხუცის მებაღისა, სურათებით
გადმოღებული სალომე შუბითელისმიერ
ფასი 45 კაპ.
და
ამბავი
ცხოველთა სამეფოსი
შედგენილი ნ. რუბაკინის მიერ სურათებით
თარგმანი გრ. ყიფშიძისა
ფასი 50 კაპ.

Дозволено цензурою, Тифлисъ 12-го Января 1898 г. სტამბა მ. შარაძისა და ამხანაგობისა. რედაქტორ-გამომცემელი **ილია ჭავჭავაძე.**